

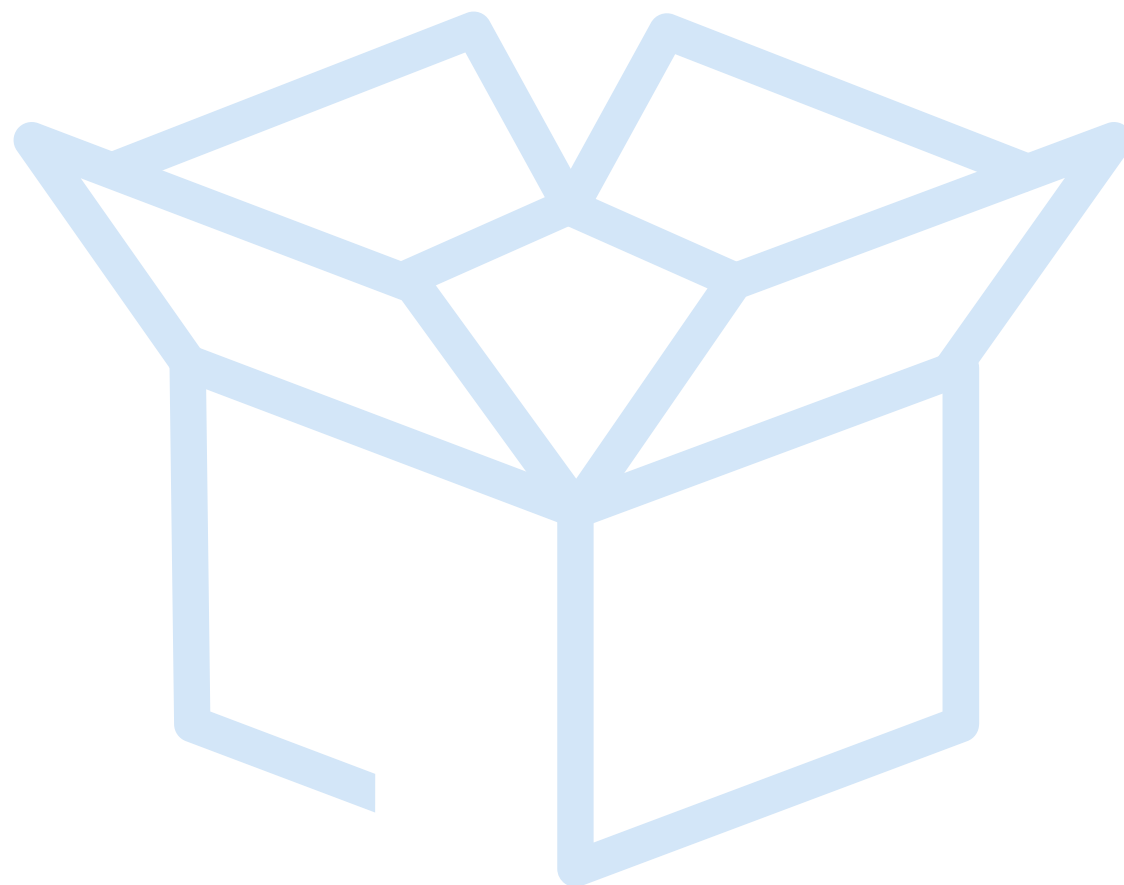
Hoe de installatiebranche verpakkingen  
vermindert en verduurzaamt

# Brancheplan verpakkingen



# Inhoudsopgave

<b>Managementsamenvatting</b>	<b>3</b>
<b>1 Woord vooraf</b>	<b>5</b>
<b>2 Beschrijving van de branche</b>	<b>7</b>
2.1 Schets van de keten	7
2.2 Type verpakkingen	8
<b>3 Van ambitie naar strategie</b>	<b>9</b>
3.1 Langetermijn ambitie	9
3.2 Verduurzamingsstrategie	10
<b>4 Doelstellingen</b>	<b>11</b>
4.1 Afbakening	11
4.2 Doelstellingen voor 2025	11
<b>5 Aanpak</b>	<b>12</b>
5.1 Bijsturen doelen	12
5.2 Jaarlijks actieplan	13
<b>6 Rollen en afspraken ondertekenaars</b>	<b>14</b>
6.1 Rollen	14
6.2 Afspraken	14
<b>7 Governance</b>	<b>16</b>
7.1 Governancestructuur	16
7.2 Rol Techniek Nederland	16
<b>8 Monitoring</b>	<b>18</b>
8.1 Methodiek	18
8.2 Rapportagemomenten	19
8.3 Bijeenkomsten	19



# Managementsamenvatting

Dit brancheplan is opgesteld met en voor de installatiebranche en gericht op het verduurzamen van de verpakkingen in de installatiebranche. De ambitie is dat we toewerken naar een circulaire economie, waarbij wij het gebruik van primaire grondstoffen van verpakkingen en het verpakkingsafval minimaliseren. Hiermee werken wij aan het verminderen van de milieu-impact van de installatiebranche en dragen we bij aan de circulaire ambities van de Rijksoverheid om 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken in 2030.

Om dit te bereiken passen wij drie verduurzamingsstrategieën toe: verminderen, verduurzamen en hoogwaardig hergebruiken. De strategieën zijn gekoppeld aan de meest voor-

## Doelstellingen voor 2025\*

### Verminderen en voorkomen:

1. Er wordt 20% minder gebruik gemaakt van plastic en karton ten opzichte van 2021.
2. Bedrukking en/of stickers op verpakkingen (inclusief palletfolie) is verwijderd of vervangen door een duurzaam alternatief.

### Verduurzamen:

1. Voor ten minste 20% van de productcategorieën zijn de plastic verpakkingen gemaakt van 100% gerecycled plastic óf 100% biobased materiaal.
2. Kunststofverpakkingen voor eenmalig gebruik bestaan uit 100% gerecycled materiaal.
3. 100% van het papier en karton bevat een FSC/PEFC label of een FSC/PEFC Recycle label.
4. Plastic en karton verpakkingen zijn 100% recyclebaar.
5. 100% van de houten pallets voor eenmalig gebruik (wegwerppallets) zijn vervangen door herbruikbare pallets.

### Hoogwaardig hergebruik:

1. Minstens 70% van de plastic verpakkingen wordt gerecycled of hergebruikt.
2. Papier en karton wordt waar mogelijk hergebruikt en anders gerecycled.
3. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van monostroom verpakkingen zodat recycling mogelijk is.

*\* Let op, dit zijn de originele doelstellingen uit 2022. In 2023 hebben we de doelstellingen herzien. De actuele doelstellingen kan je lezen op de homepage van [www.brancheplanverpakkingen.nl](http://www.brancheplanverpakkingen.nl).*

komende verpakkingsmaterialen in de installatiebranche om zo te komen tot de volgende doelstellingen in 2025:

Samenwerking tussen alle schakels in de keten is essentieel: van verpakkingsleverancier, fabrikant, en installateur tot eindgebruiker en afvalinzamelaar. Door gezamenlijke inspanning is een grotere slagkracht mogelijk. Deze slagkracht is nodig om in korte tijd grote stappen te kunnen maken.

Om richting en structuur te geven aan het bereiken van de doelstellingen in 2025 stellen wij jaarlijks een actieplan op, is de governance structuur vastgesteld en worden er bijeenkomsten georganiseerd. De acties in het actieplan zijn gericht op het opdoen van nieuwe kennis, het breed uitrollen van best-practices en het uitvoeren van pilots om te komen tot duurzame verpakkingsalternatieven. De pilots worden uitgevoerd door deelnemende partijen met elkaar of met andere partijen uit de keten. Bij succes schalen wij de pilots op met andere deelnemende bedrijven en de rest van de keten.

Binnen dit brancheplan maken wij onderscheid tussen twee typen ondertekenaars.

1. De **'deelnemende partijen'**: zij committeren zich aan het opnemen van de doelstellingen voor 2025 in hun strategisch plan, een inspanningsverplichting en het jaarlijks deelnemen aan monitoring door het invullen van een enquête en aanleveren van benodigde data daarvoor.
2. De **'ondersteunende partijen'**: zij leveren een bijdrage door bijvoorbeeld het inbrengen van kennis en een kritische blik.

Naast ondertekende partijen gaan we op zoek naar samenwerkingen met onderwijsinstellingen voor verder onderzoek in het kader van de drie verduurzamingsstrategieën.

Een externe onafhankelijke partij zal de voortgang op de doelstellingen jaarlijks monitoren. Deze partij zal door een enquête bij deelnemende bedrijven data uitvragen over onder andere de hoeveelheden verpakking (in kg), het opnemen van de doelstellingen in de bedrijfsstrategie en de geleverde inspanning. Deze partij zal hier jaarlijks verslag over uitbrengen.

Dit plan is een initiatief van negen koplopers uit de installatiebranche van fabrikant en groothandel tot installateur. Techniek Nederland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat vervullen hierin een coördinerende en faciliterende rol.

## OPROEP:

Staat je bedrijf/organisatie achter de doelstellingen van dit brancheplan én wil je een actieve bijdrage leveren aan het realiseren hiervan? Onderteken dan als deelnemende of ondersteunende partij via [www.technieknederland.nl/verpakkingen](http://www.technieknederland.nl/verpakkingen)



De volgende partijen zijn actief betrokken geweest bij het opstellen van het brancheplan:



**Pim Loef**  
Marketing Manager  
Europe Operations



**Björn Smeets**  
Directeur inkoop en logistiek



Ministerie van Infrastructuur  
en Waterstaat

**Tjeerd Meester**  
Beleidsadviseur circulaire  
economie



**Jur Hofland**  
Duurzaamheidscoördinator



**Maurits van Riemsdijk**  
CSR officer

**Esther van Vliet**  
Category manager



**Laurens de Vrijer**  
Teamleider Advies



**Ariane van Dijk**  
Sustainable business  
development



**Esther Loman**  
MVO-coördinator



**Luuk van Poelgeest**  
Verkoop leider

**Xander Hagens**  
Commercieel directeur



**Perry de Ronde**  
Logistics manager



**Diem Kemper**  
Directeur Product Marketing

Op de website [www.technieknederland.nl/verpakkingen](http://www.technieknederland.nl/verpakkingen) staat een actuele lijst met bedrijven die het brancheplan verpakkingen als deelnemende of ondersteunende partij hebben ondertekend.



# 1

## Woord vooraf

In 2021 realiseerden de 5.000 leden van Techniek Nederland een omzet van ongeveer 20 miljard euro. Dit werk werd gedaan bij woningen, ziekenhuizen, kantoren, tunnels, rioolwaterzuiveringsinstallaties, fabrieken, snelwegen en overal waar maar techniek bij komt kijken. Een grove schatting is dat deze 20 miljard euro bestaat uit 60% aan uren en 40% aan verkocht en geïnstalleerd materiaal. Al deze producten - van warmtepomp tot wandcontactdoos, van led-armatuur tot luchtbehandelingskast, van badkuip tot bliksemafleider - zijn op een bepaalde manier verpakt.

Circulariteit wint terrein in de installatiebranche. Steeds meer opdrachtgevers - van overheid, commerciële vastgoedeigenaren tot woningcorporaties - vragen of eisen circulaire oplossingen voor hun projecten. Deze oplossingen hebben betrekking op de installaties zelf (denk aan een modulair ontwerp, losmaakbaar installeren, refurbished producten en levensduurverlengend onderhoud) en in toenemende mate ook op verpakkingen.

In dit brancheplan richten we ons specifiek op verpakkingen. De verpakkingen van technische systemen en componenten bestaan uit onder meer plastic, piepschuim, karton, lijm en inkt. Dit legt druk op het gebruik van (fossiele) grondstoffen, levert een grote afvalstroom op, veel logistieke bewegingen en daarmee milieu- en financiële kosten. De uitdaging is om deze verpakkingstroom te reduceren en de verpakkingen zelf te verduurzamen. Daarbij geldt: de niet-geproduceerde verpakking is de meest duurzame verpakking!

**Doel van dit brancheplan is minder en duurzamere verpakkingen realiseren en daarmee een fundamentele stap naar een circulaire economie zetten.**



Een grote leverancier benaderde vorig jaar Techniek Nederland met de vraag of wij een leidende rol willen spelen in het verduurzamen van de verpakkingen in de sector. Daar hebben we volmondig ja op gezegd. Zoals zo vaak in de keten van fabrikant, groothandel, installateur, opdrachtgever en afvalbedrijf kan een enkele schakel het ultieme verschil niet maken. De inspanningen van de som der delen leveren meer op dan de afzonderlijke inspanningen. Daarom is het cruciaal dat een enthousiast team vanuit de hele keten de handschoen heeft opgepakt. Want alleen samen hebben we de slagkracht om verpakkingen te reduceren en te verduurzamen.

Samen hebben wij een brancheplan opgesteld dat ons de komende jaren allemaal hard aan het werk zet. Want dat is het ultieme doel van dit brancheplan: het stellen van een eenduidige en gedragen vraag richting de hele keten om de hoeveelheid verpakkingen te reduceren en te verduurzamen. Maar het blijft niet bij de vraag. We willen met alle schakels in de keten samen optrekken in het praktisch realiseren van deze circulaire ambities. Algemeener geformuleerd: we willen een omslag in denken en een verandering in handelen. Het normale niet meer normaal vinden, onszelf afvragen waarom doen we wat we deden. Continu op zoek naar hoe het slimmer, efficiënter en met meer aandacht voor het milieu kan. Als wij daarmee de hele keten in beweging krijgen en vanuit de verpakkingen uiteindelijk ook doorgaan naar de installaties zelf, dan pas kunnen we zeggen dat we een fundamentele stap op weg naar een circulaire wereld hebben gezet.



**Doekle Terpstra**  
Voorzitter Techniek Nederland

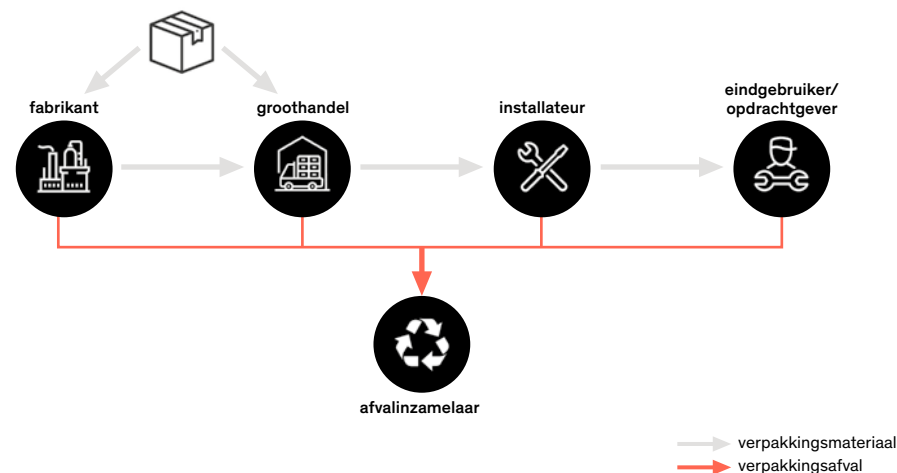
# 2

## Beschrijving van de branche

### 2.1 Schets van de keten

Voor het verminderen en verduurzamen van verpakkingen is samenwerking tussen alle schakels in de keten essentieel. Van verpakkingsleverancier en fabrikant tot eindgebruiker en afvalinzamelaar. Figuur 1 geeft de diverse schakels en daarbij horende verpakkingen en verpakkingsafvalstromen weer. Verpakkingen komen de keten in op diverse plekken en verlaten de keten via de verschillende gemeentelijke- of particuliere afvalinzamelaars waar bedrijven contracten mee hebben.

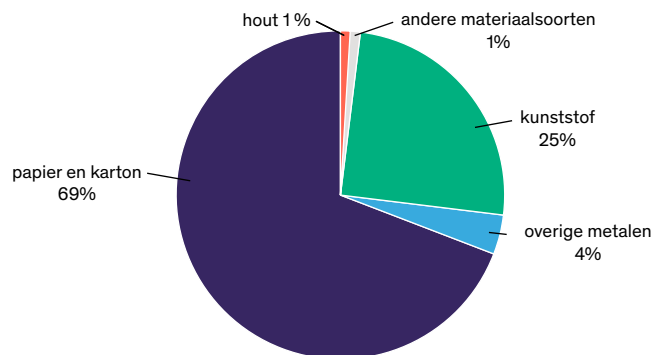
Wanneer de verschillende schakels in de keten de handen ineenslaan kan de grootste impact gemaakt worden. Verticale samenwerking zorgt voor innovatiekracht, de juiste kennis om gezamenlijk tot oplossingen komen, in plaats van het probleem te verleggen. Met horizontale samenwerking kunnen ontwikkel- en implementatiekosten samen worden gedragen die voor individuele partijen te groot kunnen zijn. Daarnaast kunnen meerdere partijen best practices delen en afspraken maken over standaardiseren, bijvoorbeeld over het gebruik van één type materiaal (mono) waardoor optimaal recyclen eenvoudiger wordt. Afvalbedrijven spelen op hun beurt weer een rol voor het inbrengen van de benodigde kennis over het hoogwaardig hergebruiken van grondstoffen.



Figuur 1: Verpakkings- en afvalstromen in de installatiebranche.

## 2.2 Type verpakkingen

De techniekbranche gebruikt diverse soorten verpakkingen en verpakkingsmaterialen.



Figuur 2: Verdeling van verschillende typen afvalverpakkingen in de installatiebranche (kg). Bron: Afvalfonds.

	Primaire verpakking	Secundaire verpakking	Tertiaire verpakking
<b>Omschrijving</b>	<b>Directe verpakking</b> waarin het product wordt geplaatst en dat bescherming biedt tussen het product en buitenomgeving. In de installatiebranche zijn de gebruikers hiervan met name installateurs en eindgebruikers.	<b>Verzamelverpakkingen</b> waarin meerdere producten zitten. Ze moeten sterk genoeg zijn voor bescherming en daarnaast eenvoudig te openen zijn voor medewerkers, omdat deze verpakkingen vooral in een industriële/bedrijfsmatige context gebruikt worden.	<b>Verzendverpakkingen</b> voor grote hoeveelheden producten gericht op het vervoeren van producten, bijvoorbeeld naar een groothandel.
<b>Functie</b>	Marketing, bescherming, informatief.	Bundelen van producten, bescherming, transport.	Transport van grote hoeveelheden, eenvoudige handling, schade voorkomen.
<b>Voorbeelden</b>	Plastic verpakking om individuele wandcontactdozen.	Grote multi-verpakkingen, kartonnen doos gevuld met verpakte artikelen.	Pallets, rekwickelfolie/krimpfolie, omsnoeringsband, afdekkarton, containers,

Tabel 1: Verschillende typen verpakkingen met omschrijving van functionaliteit.

Figuur 2 is opgesteld door het Afvalfonds. De data is gebaseerd op de gemelde verpakkingsgewichten (in kg) aan het Afvalfonds in 2020 van bedrijven die raakvlakken hebben met de installatiebranche. Hieruit blijkt dat papier en karton goed zijn voor twee derde van het verpakkingsmateriaal. Naast papier en karton is kunststof (zoals plastic) het meest gebruikte materiaal.

Wat betreft materiaal is het niet eenduidig te zeggen of het ene verpakkingsmateriaal 'duurzamer' is dan het andere. Er spelen hierin namelijk meerdere afwegingen mee zoals: vorm, gewicht, mogelijkheden tot hergebruik en recycling. In de regel is de niet-gebruikte verpakking altijd de duurzaamste. Wanneer dat geen optie is, is het van belang de verschillende factoren per geval tegen elkaar af te wegen bij het maken van de keuze van het type verpakkingsmateriaal.

Naast materiaaltipe is er ook onderscheid te maken in drie niveaus van verpakkingen: primair, secundair en tertiair. De verschillen tussen deze niveaus zijn voornamelijk functioneel van aard en zijn toegelicht in tabel 1. Bij het verduurzamen van de verpakking moet rekening worden gehouden met de functie die een verpakking vervult om ervoor te zorgen dat de verpakking na de verduurzaming haar functie behoudt. In figuur 2 is een voorbeeld opgenomen van de drie niveaus van verpakkingen van een wandcontactdoos.



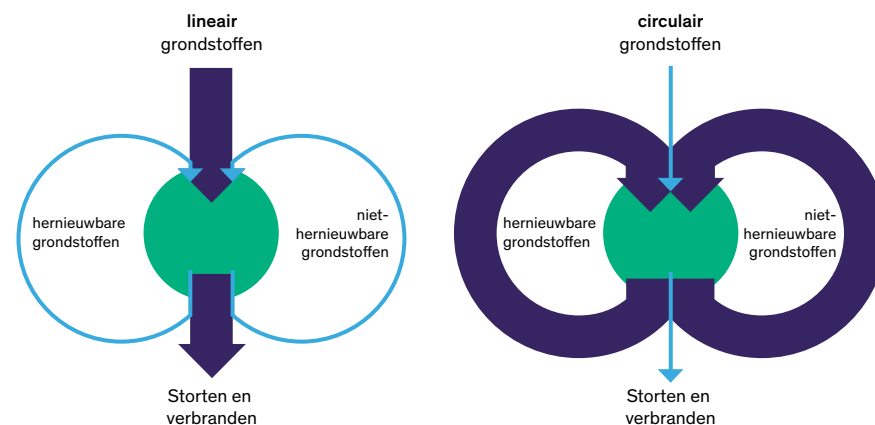
Figuur 3: Voorbeeld van verschillende typen verpakkingen in de installatiebranche.

Het verduurzamen van deze verschillende typen verpakkingen hangt met elkaar samen. Een primaire verpakking kan bijvoorbeeld lichter zijn wanneer de secundaire en tertiaire verpakkingen voldoende stevig zijn; het product is op die manier namelijk beschermd tijdens transport.

# 3

## Van ambitie naar strategie

De installatiebranche wil toewerken naar een circulaire economie. Dit houdt in dat er zo min mogelijk primaire grondstoffen aan de keten worden toegevoegd en dat de waarde hiervan zo lang mogelijk behouden blijft door de materialen en producten te hergebruiken. In de circulaire economie staat het voorkomen van afval centraal door het sluiten van kringlopen, in tegenstelling tot de lineaire economie die een grote afvalberg tot gevolg heeft. Een circulaire economie heeft daarom minder grondstofgebruik, minder afval en een lagere milieu-impact (zie figuur 4).



Figuur 4: Verschil in primair grondstofverbruik en hergebruik in een lineaire en circulaire economie. Bron: PBL 2016.

### 3.1 Langetermijn ambitie

De Rijksoverheid heeft zich tot doel gesteld om in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren, met als tussendoelstelling in 2030 halvering van het gebruik van de hoeveelheid primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen).

Met dit brancheplan richten we ons op het verduurzamen van de verpakkingen in de installatiebranche volgens de verduurzamingsstrategieën zoals beschreven in de volgende paragraaf. Deze strategieën leiden tot het verminderen van het primaire grondstoffenverbruik voor verpakkingen. Hiermee willen we de milieu-impact van de branche verminderen, het bewustzijn van stakeholders vergroten en een relevante bijdrage leveren aan de circulaire ambities van de Rijksoverheid.

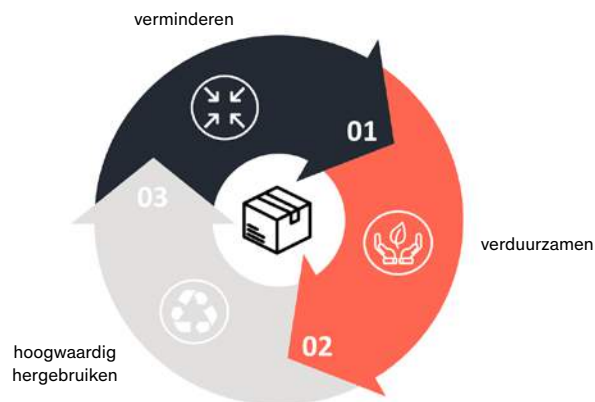
## 3.2 Verduurzamingsstrategie

De mate van circulariteit is geprioriteerd aan de hand van de **R-ladder**. Deze ladder bevat verschillende strategieën om te verduurzamen die in de Engelse taal allemaal met een 'R' beginnen, zoals reduce en reuse. Voor het verduurzamen van verpakkingen zijn de diverse strategieën op de R-ladder teruggebracht naar drie stappen, waarbij elke stap een eigen verduurzamingsstrategie kent.

Bij de eerste stap staat het verminderen van verpakkingen centraal. Dit betekent dat de nut en noodzaak van het toevoegen van een verpakking kritisch afgewogen wordt (stap 1). Wanneer er besloten wordt een verpakking te gebruiken, moet deze verpakking zo duurzaam mogelijk gemaakt worden (stap 2). Als de verpakkingen eenmaal is toegepast is het zaak deze zo lang mogelijk in de kringloop te houden door hoogwaardig te hergebruiken (stap 3).

### 1. Voorkomen en verminderen van verpakkingen

Bij het verpakken van producten wordt kritisch gekeken of verpakken echt noodzakelijk is (voorkomen) en zo ja, hoe het zo efficiënt mogelijk kan (verminderen). Bij het zo efficiënt mogelijk verpakken wordt bijvoorbeeld gekeken naar het concentreren van producten, zodat voor hetzelfde gebruik minder verpakkingsmateriaal nodig is. Of het reduceren van het verpakkingsgewicht door een dunner materiaal toe te passen. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de bescherming van het product en veiligheid voor zowel product als koper.



Figuur 5: De drie verduurzamingsstrategieën zoals toegepast in dit brancheplan.

## Ambitie Rijksoverheid: In 2030 50% minder primaire grondstoffen.

### 2. Verduurzamen van verpakkingen

Verduurzamen van verpakkingen betekent dat er zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van duurzame materialen en grondstoffen. Fossiele, kritieke en niet-duurzaam geproduceerde grondstoffen worden vervangen door duurzaam geproduceerde, hernieuwbare of gerecyclede materialen. Bij het verduurzamen moet ook rekening gehouden worden met de mate waarin een verpakking na gebruik kan worden hergebruikt of gerecycled. Dit wordt ook wel 'design voor recycling' genoemd. Denk hierbij aan het gebruik van monostromen: bijvoorbeeld alleen hout of karton en zonder bedrukking en/of stickers.

### 3. Hoogwaardig hergebruik van verpakkingen

Wanneer een verpakking gebruikt is, wordt in de eerste plaats gekeken of deze kan worden hergebruikt. In het meest gunstige geval kan een verpakking in zijn geheel opnieuw gebruikt worden. Pas wanneer hergebruik niet mogelijk is, wordt gekeken naar recycling. Een belangrijk verschil is dat bij hergebruik de verpakking opnieuw gebruikt wordt, terwijl bij recycling het verpakkingsmateriaal via een afvalinzamelaar wordt omgevormd tot een nieuw product of verpakking. Een belangrijke voorwaarde voor hoogwaardige recycling is goede afvalscheiding bij de bron, denk aan de installateur op de bouwplaats.

Deze drie strategieën dragen bij aan het verminderen van het primaire grondstoffengebruik en een circulaire economie, zoals weergegeven in figuur 5. Het verminderen van verpakkingen draagt direct bij aan het terugdringen van het primaire grondstoffengebruik door het voorkomen ervan. Het verduurzamen zorgt voor een meer toekomstbestendige economie, waarbij uitputting wordt voorkomen en we minder afhankelijk zijn van fossiele bronnen. Hergebruik zorgt ervoor dat de toegepaste materialen en grondstoffen zolang mogelijk hun waarde behouden en kringlopen worden gesloten. Deze efficiencycslag kan leiden tot afname van de grondstoffenbehoefte in bestaande ketens.

# 4

## Doelstellingen

De doelstellingen van dit brancheplan zijn gebaseerd op de verduurzamingsstrategieën zoals beschreven in paragraaf 3.2: het verminderen en voorkomen van verpakkingen, het stimuleren van meer duurzame en hernieuwbare verpakkingen en het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van verpakkingen. De doelen zijn met en voor diverse schakels in de keten opgesteld. Het jaar 2021 geldt als basisjaar voor de reductiedoelstellingen. Dit vereist een nulmeting in het eerste jaar van het brancheplan. Een verdere toelichting hierover staat beschreven in hoofdstuk 8.

### 4.1 Afbakening

Zoals in hoofdstuk 2 is beschreven komen in de installatiebranche verschillende typen verpakkingen voor. Omdat papier en karton, kunststof en hout samen goed zijn voor 99% van het totaal aantal verpakkingen (in kg) ligt de focus van het brancheplan op deze materialen.

### 4.2 Doelstellingen voor 2025

#### Doelstellingen voor 2025\*

##### Verminderen en voorkomen:

1. Er wordt 20% minder gebruik gemaakt van plastic en karton ten opzichte van 2021.
2. Bedrukking en/of stickers op verpakkingen (inclusief palletfolie) is verwijderd of vervangen door een duurzaam alternatief.

##### Verduurzamen:

1. Voor ten minste 20% van de productcategorieën zijn de plastic verpakkingen gemaakt van 100% gerecycled plastic óf 100% biobased materiaal.
2. Kunststofverpakkingen voor eenmalig gebruik bestaan uit 100% gerecycled materiaal.
3. 100% van het papier en karton bevat een FSC/PEFC label of een FSC/PEFC Recycle label.
4. Plastic en karton verpakkingen zijn 100% recyclebaar.
5. 100% van de houten pallets voor eenmalig gebruik (wegwerppallets) zijn vervangen door herbruikbare pallets.

##### Hoogwaardig hergebruik:

1. Minstens 70% van de plastic verpakkingen wordt gerecycled of hergebruikt.
2. Papier en karton wordt waar mogelijk hergebruikt en anders gerecycled.
3. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van monostroom verpakkingen zodat recycling mogelijk is.

*\* Let op, dit zijn de originele doelstellingen uit 2022. In 2023 hebben we de doelstellingen herzien. De actuele doelstellingen kan je lezen op de homepage van [www.brancheplanverpakkingen.nl](http://www.brancheplanverpakkingen.nl).*

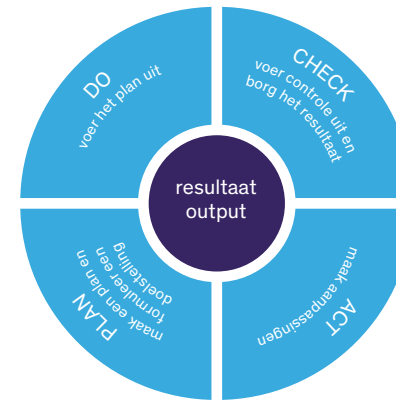
Tabel 2: Doelstellingen voor 2025, ingedeeld per verduurzamingsstrategie.

# 5

## Aanpak

### 5.1 Bijsturen doelen

De doelstellingen voor 2025 zijn geformuleerd met de huidige kennis en inzichten. Jaarlijks wordt er een actieplan opgesteld hoe de doelen te realiseren. Het is mogelijk dat de doelen naar voortschrijdend inzicht worden bijgesteld. Jaarlijks zal het Plan-Do-Check-Act proces gevolgd worden om de doelen zo nodig bij te stellen:



Figuur 6: De vier stappen voor het bijsturen van de doelstellingen voor 2025.

- 1. Plan:** opstellen van een jaarlijks actieplan waarin invulling wordt gegeven aan het realiseren van de doelen en acties in het komende jaar en de uit te voeren pilots.
- 2. Do:** uitvoeren van het actieplan met bijbehorende best practices, pilots en werkgroepen.
- 3. Check:** verzamelen van opgedane kennis, inzichten en data met betrekking tot de voortgang op de doelstellingen voor 2025. Jaarlijks wordt deze data opgehaald door een onafhankelijke partij. Het is van belang dat gedurende het jaar data en kennis op de juiste wijze wordt vastgelegd en gerapporteerd. De verdere invulling van de monitoring van de kwantitatieve doelstelling wordt in 2022 verder uitgewerkt, zie hoofdstuk 8 'Monitoring'.
- 4. Act:** aan het eind van ieder jaar worden de doelstellingen uit het brancheplan geëvalueerd. Mochten de doelstellingen door voortschrijdend inzicht niet haalbaar of niet ambitieus genoeg zijn, dan zullen deze worden bijgesteld. Het uitgangspunt is hierbij in de eerste plaats het ambitieuzer maken van de doelen.

## 5.2 Jaarlijks actieplan

Ieder jaar wordt er een actieplan opgesteld om de deelnemende partijen richting te geven en prioriteiten te bepalen. Het actieplan zal zorgen voor het vliegwiel voor het behalen van de doelstellingen voor 2025 van dit convenant. Hierbij wordt ingezet op zowel horizontale als verticale samenwerking tussen de deelnemende bedrijven, ondersteunde organisaties en onderwijsinstellingen om zo een grote slagkracht te realiseren.

De basis van het actieplan (zie bijlage voor de opzet van het actieplan) is het breed doorvoeren van quick-wins/best practices (bestaande kennis en inzichten) en daarnaast het uitvoeren van pilotprojecten gericht op nieuwe kansen en innovaties. In pilots worden alternatieve en duurzamere manieren van verpakken uitgetest en verder onderzocht. De opgedane kennis en voortgang delen wij twee keer per jaar tijdens een bijeenkomst. De geslaagde pilots kunnen op verschillende manieren worden opgeschaald tot nieuwe norm in de markt. Denk hierbij aan vertaling naar basisteksten in contract- en inkoopvoorwaarden of het opstellen van richtlijnen, beslisbomen of actieplannen. De deelnemende partijen kunnen hiermee op een uniforme wijze aan de slag. Een en ander wordt hieronder verder toegelicht.

### 5.2.1 Aanpak pilotprojecten

De pilotprojecten worden uitgevoerd aan de hand van de volgende vier stappen:



Allereerst zal er een inventarisatie plaatsvinden. Per jaar wordt onderzocht en vastgesteld met welke thema's en welke pilotprojecten er aan de slag wordt gegaan om de doelstellingen voor 2025 te behalen. Voor de start van een pilot wordt een plan van aanpak opgesteld. De uitvoering van de pilotprojecten wordt gecoördineerd door een werkgroep. Periodiek wordt de voortgang gerapporteerd door middel van een nog te bepalen rapportagemodel.

### 5.2.2 Aanpak contract- en inkoopvoorwaarden

De contract- en inkoopvoorwaarden worden ontwikkeld aan de hand van de volgende vier stappen:



In het eerste jaar van de start van het brancheplan zal een inventarisatie plaatsvinden. We verzamelen hierbij informatie over contract- en inkoopvoorwaarden omtrent hoe partijen (diverse schakels in de keten) geacht worden om te gaan met verpakkingsmateriaal. Daarnaast gaan we onderzoeken welk proces geschikt is om standaard basisteksten op te stellen die voortkomen uit resultaten vanuit werkgroepen en pilotprojecten. Periodiek zullen we de wijzigingen die voortkomen uit de geleverde inspanningen van de deelnemende partijen (waaronder de uitgevoerde pilots) vastleggen, zodat dit gebruikt kan worden voor het opstellen van bijpassende uniforme contract- en inkoopvoorwaarden. Deze kunnen bedrijven daarna tragsgewijs doorvoeren, passend binnen het wijzigingsproces van hun organisatie.

## VOORBEELD 1

*Voor het vervoer van producten in kratten maken we gebruik van plastic zakjes. Zo beschermen we de producten tegen vocht en schade, sorteren we de producten en kunnen de producten voorzien van de juiste product- en transportinformatie middels een plakzegel. Omdat we ons plasticverbruik willen terugdringen is onderzocht of er alternatieve verpakkingsmogelijkheden zijn die nog steeds voldoen aan de minimale verpakkingscriteria. Dit heeft geleid tot de keuze om bij een aantal productsoorten geen plastic zakje meer te gebruiken maar een papieren wikkel. Hiermee hebben we een stap gezet in het terugdringen van plastic zakjes. Verminderen hoeft niet ingewikkeld te zijn. Of juist wel!*

– Technische Unie

# 6

## Rollen en afspraken ondertekenaars

### 6.1 Rollen

Bij het tekenen van het brancheplan onderscheiden we twee typen rollen:

**Deelnemende partijen:** bedrijven die het brancheplan ondertekenen en zich committeren aan de afspraken zoals vermeld onder 6.2. De bedrijven vervullen verschillende rollen in de keten van de installatiebranche; van fabrikant tot opdrachtgever.

**Ondersteunende partijen:** partijen die ondertekenen en een ondersteunende rol vervullen door bijvoorbeeld het inbrengen van kennis van de meest recente ontwikkelingen op bepaalde thema's en het bieden van een kritische blik.

Naast ondertekende partijen gaan we op zoek naar samenwerkingen met onderwijsinstellingen voor verder onderzoek in het kader van de drie verduurzamingsstrategieën.

### 6.2 Afspraken

De deelnemende partijen van dit brancheplan committeren zich aan het leveren van een actieve bijdrage in de vorm van een inspanningsverplichting: het leveren van inspanningen die bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen voor 2025 en bijbehorende acties. Ondertekenaars streven gezamenlijk naar dezelfde doelen, het behalen van deze resultaten is afhankelijk van de inspanning van alle schakels in de keten. Het is daarom essentieel dat de ondertekenaars een actieve bijdrage leveren aan het behalen van resultaten, want alleen samen komen we verder.

De inspanningsverplichting betekent:

- Doelstellingen in lijn met de doelstelling voor 2025 uit dit brancheplan opnemen in het strategisch plan (of een vergelijkbaar document) van de eigen organisatie en dit naar buiten communiceren;
- Deelname aan jaarlijkse- en halfjaarlijkse bijeenkomsten;
- Actieve inbreng door bijvoorbeeld het delen van kennis, het uitvoeren van pilots, deelname aan werkgroepen of het (zelfstandig) opzetten van acties met andere partijen binnen de keten voor het behalen van de doelstellingen voor 2025;

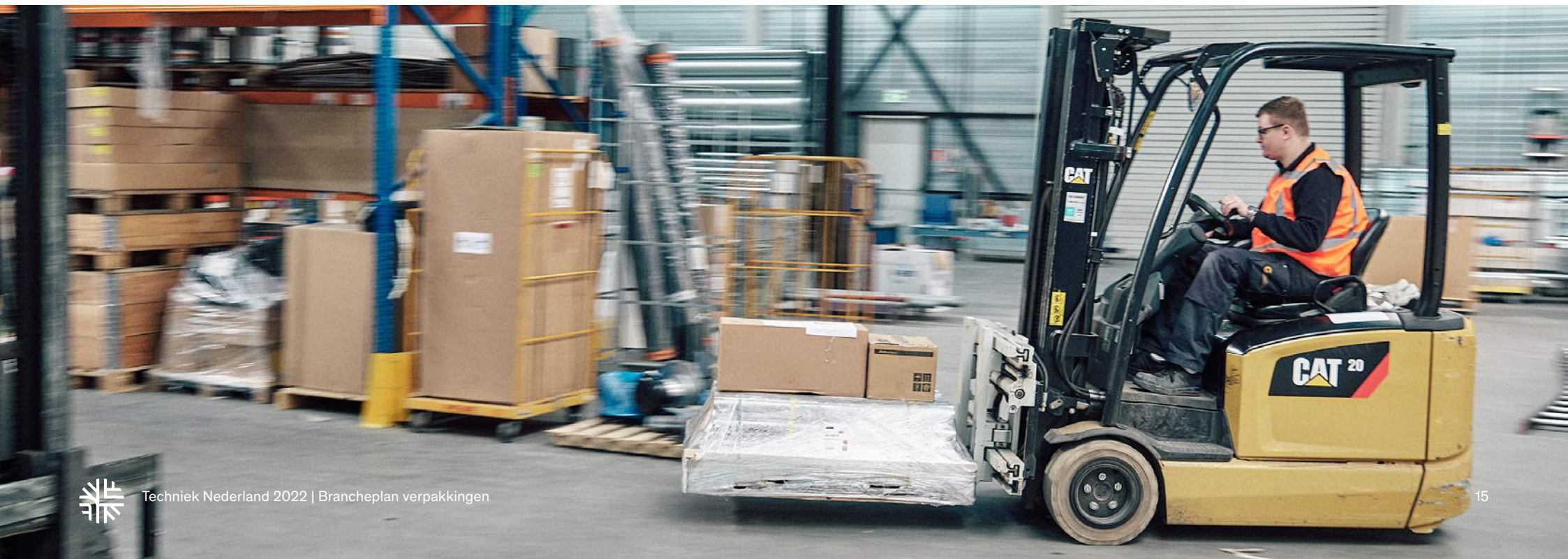
- Jaarlijkse deelname aan monitoring door het invullen van een enquête en aanleveren van benodigde data daarvoor. Dwe uitvraag wordt toegespitst op de verschillende rollen in de keten/type partijen. Een onafhankelijke partij rapporteert jaarlijks over de geleverde inspanningen en bereikte resultaten (zie hoofdstuk 8);
- Het aanspreken van elkaar op de inspanningsverplichting en verantwoordelijkheden en elkaar helpen bij het leveren hiervan.

Het secretariaat vanuit Techniek Nederland zal acteren bij signalen van inactieve deelnemers door het gesprek aan te gaan met desbetreffende partij(en). Er wordt geen jaarlijkse financiële bijdrage gevraagd aan de deelnemende partijen, de financiële middelen voor de organisatie, de bijeenkomsten en de jaarlijkse monitoring worden ter beschikking gesteld door Techniek Nederland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

## VOORBEELD 2

*Bij de inkoop van kartonverpakkingen voor onze producten hebben we als fabrikant een verduurzamingsslag gemaakt. Dit doen we door over te stappen op bruine kartonverpakkingen in plaats van wit karton. Karton is van nature bruin van kleur dat wordt gebleekt om wit te maken. Bij het toepassen van bruin karton hoeft er dus minder gebleekt te worden, dit zorgt dit voor een reductie van chemische afvalstoffen. Bij de inkt die wordt toegepast op de verpakking kiezen we voor plantaardige olie of inkt op waterbasis, waardoor we tevens de milieu-impact verminderen.*

– Schneider Electric





# Governance

Om structuur te bieden aan de deelnemende partijen voor het behalen van de doelstellingen kent dit brancheplan de onderstaande governancestructuur. Techniek Nederland speelt hierbij een belangrijke faciliterende rol.

## 7.1 Governancestructuur

De governance van het brancheplan is als volgt opgebouwd:

- **Stuurgroep:** vertegenwoordigers van diverse bedrijven met als kartrekker Techniek Nederland, ondersteund door Ministerie Infrastructuur en Waterstaat. De Stuurgroep faciliteert en geeft sturing aan werkgroepen.
- **Werkgroepen:** vertegenwoordigers van verschillende deelnemende bedrijven en organisaties vormen werkgroepen rondom specifieke doelstellingen en thema's. Alle deelnemers zijn welkom hieraan bij te dragen. De werkgroepen worden jaarlijks samengesteld op basis waarvan op dat moment de behoefte en de noodzaak ligt.
- **Secretariaat Techniek Nederland:** plannen, organiseren en faciliteren van bijeenkomsten, communicatie en ondersteuning aan stuurgroep en werkgroepen.
- **Ondersteunende partijen:** leveren een bijdrage door het inbrengen van kennis over (recente) ontwikkelingen op bepaalde thema's en/of het inbrengen van een kritische blik.
- **Onderwijsinstellingen:** samenwerking met hogescholen en universiteiten voor verdiepend- en praktijkonderzoek en kennis over innovaties op het gebied van duurzaam verpakken. Ze zullen ondersteunend zijn aan de werkgroepen.

## 7.2 Rol Techniek Nederland

Omdat Techniek Nederland als ondernemersvereniging zelf geen onderdeel is van de keten in de installatiebranche is hun rol anders dan die van de ondertekenaars. De voornaamste taken van Techniek Nederland zijn:

### 1. Enthousiasmeren en communiceren

Als branchevereniging zal Techniek Nederland de bedrijven in de sector actief benaderen voor deelname en ondersteuning van dit brancheplan. Dit betreffen zowel de eigen leden als ook de bedrijven en brancheverenigingen in de gehele keten. Door gerichte communicatie en het positioneren van dit brancheplan hopen we een aanzuigende werking voor de bedrijven in de keten te creëren.

### 2. Secretariaatsvoering en faciliteren

Techniek Nederland zorgt voor het secretariaatswerk dat nodig zal zijn bij het initiëren en continueren van het brancheplan. Daarnaast zal de branchevereniging de bijkomende werkzaamheden faciliteren die voortkomen uit het brancheplan en de jaarlijkse actie-agenda's, zoals het organiseren van bijeenkomsten.

### 3. Belangenbehartiger

Ook zal Techniek Nederland zich inzetten als belangenbehartiger van de branche bij beleidsmakers en politiek teneinde werkbare en effectieve regelgeving over dit onderwerp te ontwikkelen.

## VOORBEELD 3

*Bij een onderhoudsproject aan de Westerscheldetunnel hebben we de hoeveelheid verpakkingen aanzienlijk verminderd. Door met onze leverancier in gesprek te gaan hebben we een nieuwe verpakingsstrategie ontwikkeld voor het aanleveren van de lichtarmaturen. In plaats van ze per stuk te verpakken zijn de armaturen in bulkkartons aangeleverd. Hierdoor konden er 20 armaturen in één kartonnen doos worden verpakt waardoor 220 kilogram aan karton werd bespaard. Een mooi voorbeeld van 'samen kom je verder'.*

– Croonwolter&dros





# 8

## Monitoring

Om zicht te krijgen op het uitvoeren van acties en voortgang op doelstellingen door de deelnemers aan dit brancheplan worden de resultaten jaarlijks gemonitord.

### 8.1 Methodiek

Een jaarlijkse monitoring vindt plaats aan de hand van een enquête en wordt mogelijk aangevuld met interviews door een onafhankelijke partij.

Tijdens deze monitoring leveren alle deelnemers gegevens aan over onder andere:

- Data (kwalitatief en kwantitatief) over hoeveelheden en aard van toegepaste en/of op de markt gebrachte verpakkingen, geconstateerde kansen en uitdagingen.
- Het opnemen van de doelstellingen in lijn met de doelstellingen voor 2025 uit dit brancheplan in het strategisch plan van de organisatie/in een plan van aanpak en communicatie daarover naar buiten toe;
- Geleverde inspanning met onder andere actieve deelname aan bijeenkomsten en bijvoorbeeld werkgroepen, het uitvoeren van pilotprojecten, inbrengen van kennis, ondernomen acties voor het behalen van de doelstellingen etc.;
- Invoeren van opgestelde uniforme inkoop- en/of contractvoorwaarden op eerst volgende mogelijke moment in wijzigingsproces van het bedrijf.

Het ophalen van bovenstaande informatie toetst of alle deelnemers de afgesproken inspanningsverplichting leveren voor de geformuleerde acties zoals beschreven in paragraaf 6.2 en geeft tevens inzicht in de voortgang op het realiseren van de doelstellingen voor 2025. Naast het opvragen van verpakkingsdata bij deelnemende partijen zal er ook gebruik worden gemaakt van bestaande informatiebronnen zoals het CBS en het Afvalfonds.

Om de precieze methode voor kwantitatieve monitoring vast te stellen is verder onderzoek nodig over de wijze waarop de data kan worden verkregen/uitgevraagd. Hierbij staan betrouwbaarheid, representativiteit en gemak van het verkrijgen van data centraal. Dit zal in samenspraak zijn met de onafhankelijke partij die zal worden aangesteld voor monitoring. Techniek Nederland beslist samen met de stuurgroep en de betreffende monitoringspartij in de loop van 2022, op basis van verder onderzoek en extern advies, welke werkwijze zal worden toegepast.

In het eerste jaar van het brancheplan zal de monitoringspartij ook een nulmeting opzetten. De opgehaalde data over de hoeveelheid verpakkingen zal gebruikt worden als 'basisjaar' om de voortgang op de reductiedoelstellingen te kunnen monitoren. De precieze invulling van de nulmeting zal in de eerste helft van 2022 bepaald worden. Het uitgangspunt hierbij is een nulmeting van de groep (deelnemende partijen) als geheel. Mocht dit nog niet mogelijk zijn dan wordt er een alternatief gezocht.

## 8.2 Rapportagemomenten

Jaarlijks stelt een onafhankelijke partij aan het begin van het tweede kwartaal een monitoringsrapportage op, op basis van de uitgevraagde enquête onder alle deelnemende bedrijven. Dit moment valt samen met de aangifte van producenten en importeurs bij het Afvalfonds, zij doen jaarlijks voor 1 april aangifte (over het totaal aan verpakkingen die zij het voorgaande jaar op de markt brachten).

Bij een bepaalde volwassenheid worden resultaten openbaar gemaakt om het vliegwiel in de hele branche te versnellen en een bagagedrager te bieden aan degene die niet aan de inspanningsverplichting van het brancheplan kunnen voldoen, maar wel aan de slag willen met het verduurzamen van verpakkingen. Tevens worden de resultaten tijdens de jaarlijkse bijeenkomst gedeeld.

## 8.3 Bijeenkomsten

Twee keer per jaar vinden er bijeenkomsten plaats voor alle deelnemende en ondersteunende partijen. De jaarlijkse bijeenkomst richt zich op het delen van de uitkomsten van de jaarlijkse monitoring en het actieplan voor het komende jaar. De halfjaarlijkse bijeenkomst zal een tussentijdse bijeenkomst zijn voor het delen van kennis, uitdagingen en uitkomsten van pilots en werkgroepen. Dit is tevens een evaluatiemoment in relatie tot de voortgang van het behalen van doelstellingen

# Colofon

### Opdrachtgever

Techniek Nederland

### Contactpersoon

Laurens de Vrijer

### Auteur(s)

2BHonest

© Techniek Nederland, Woerden 2022

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, film, elektronisch, op geluidsband of op welke andere wijze ook en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Techniek Nederland. De inhoud van deze publicatie is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Toch kan het risico van onduidelijkheden of onjuistheden niet geheel worden vermeden. Techniek Nederland sluit iedere aansprakelijkheid uit voor zowel de schade die mocht voortvloeien uit het gebruik van deze gegevens, als schade die zou kunnen ontstaan als gevolg van onvolledigheden, onjuistheden of onvolkomenheden in deze publicatie.

Techniek Nederland  
Korenmolenvaan 4  
3447 GG Woerden  
T 088 543 26 50  
E [info@technieknederland.nl](mailto:info@technieknederland.nl)  
W [technieknederland.nl](http://technieknederland.nl)



